

Договір доручення

Договір доручення (далі - договір) - домовленість двох сторін, за якою одна сторона (повірений) зобов'язується вчинити від імені та за рахунок другої сторони (довірителя) певні юридичні дії.

Договір доручення укладається здебільшого для одержання певної плати, пред'явлення претензій, наданні товару тощо.

Предметом договору доручення є певні юридичні дії повіреного. Вони мають бути правомірними, конкретними та здійсненими, а також чітко визначеними у договорі доручення або у виданій на його підставі довіреності.

Слід звернути увагу, що відповідно до статті 238 [ЦК України](#) повірений може бути уповноважений на вчинення лише тих правочинів, право на вчинення яких має сам довіритель, а також через повіреного не можна вчиняти юридичні дії винятково особистого характеру (наприклад, щодо укладення і розірвання шлюбу, укладення трудового договору, складання заповіту).

Юридичні дії, які є предметом договору доручення, пов'язані з укладанням повіреним правочинів, що створюють, змінюють, припиняють цивільні права та обов'язки безпосередньо довірителя. Сам повірений за такими правочинами сторонаю не стає, жодних прав та обов'язків не набуває. Зокрема, коли повірений у межах наданих повноважень від імені довірителя укладає договір із третьою особою, відповідні права й обов'язки виникають безпосередньо у довірителя і третьої особи як сторін договору. Проте якщо повірений вчинить правочин з перевищенням наданих йому довірителем повноважень, то такий правочин буде створювати, змінювати або припиняти цивільні права та обов'язки для довірителя лише у разі наступного схвалення останнім цих дій .

Повірений має **право на плату** за виконання свого обов'язку за договором доручення, якщо інше не встановлено договором або законом. Коли в договорі доручення не визначено розміру плати повіреному або порядок її виплати, вона виплачується після виконання доручення відповідно до звичайних цін на такі послуги. Крім належної плати, довіритель повинен відшкодувати повіреному витрати, пов'язані з виконанням доручення. Проте такий обов'язок виникає у довірителя лише в тих випадках, коли витрати фактично проведені і при цьому вони були необхідними.

У випадку, коли договором доручення встановлено виключне право повіреного на вчинення від імені та за рахунок довірителя всіх або частини юридичних дій, передбачених договором, сторони можуть встановити **строк дії такого доручення та (або) територію**, у межах якої є чинним виключне право. Крім того, будь-яким договором доручення може бути визначений строк, протягом якого повірений має право діяти від імені довірителя (частина друга статті 1000 [ЦК України](#)).

Форма договору

Договір доручення може бути укладений в *усній або письмовій формі*

Сторони договору

Сторонами цього договору є довіритель і повірений, якими можуть бути як фізичні, так і юридичні особи.

Довірителем є особа, яка доручає повіреному виконати юридичні дії від її імені та за її рахунок.

Повіреним є особа, яка зобов'язується вчинити від імені та за рахунок довірителя певні юридичні дії. [Комерційний представник](#) повинен бути зареєстрованим як суб'єкт підприємницької діяльності.

Цивільне законодавство передбачає особисте виконання договору доручення. Повірений має право передати виконання доручення іншій особі (замісникові) тільки у двох випадках:

1. якщо це передбачено договором;
2. якщо він був вимушений до цього обставинами з метою охорони інтересів довірителя.

Повірений, який передав виконання доручення заміснику, повинен негайно повідомити про це довірителя. При цьому довіритель має право у будь-який час відхилити замісника, якого обрав повірений. Невиконання цього обов'язку покладає на особу, яка передала повноваження, відповідальність за дії замісника як за свої власні.

Якщо договором доручення не передбачена можливість вчинення дій замісником, однак повірений повідомив довірителя про передачу виконання доручення іншій особі, або така можливість передбачена, але замісник у договорі не вказаний, повірений відповідає тільки за вибір замісника (стаття 1005 [ЦК України](#)).

Повірений не відповідає за вибір замісника та за вчинені ним дії лише тоді, коли замісник повіреного указаний у договорі доручення.

Однак вимоги, закріплені у статті 1005 [ЦК України](#), не поширюються на виконання технічних, підсобних дій (наприклад, упакування речей, надрукування документів), якщо в договорі або вказівках довірителя немає заборон чи обмежень з цього приводу. У таких випадках йдеться не про замісників, а про помічників, які діють під наглядом повіреного.

Права та обов'язки сторін

Сторона	Права	Обов'язки
Довіритель	<ul style="list-style-type: none">• надати право повіреному, який діє як комерційний представник, відступати в його інтересах від змісту доручення без попереднього запиту про це;• у будь-який час відхилити замісника, якого обрав повірений;• відмовитися від договорів будь-який час;• відмовитися від договору без попереднього повідомлення про це повіреному, у разі припинення юридичної особи, яка є комерційним представником.	<ul style="list-style-type: none">• чітко визначити юридичні дії, які належить вчинити повіреному, у договорі або у виданій на підставі договору довіреності;• видати повіреному довіреність на вчинення юридичних дій, передбачених договором. Повіреному доводиться для виконання обов'язків, покладених на нього договором, вступати у взаємовідносини з третіми особами від імені довірителя. Ці особи мають знати про характер та обсяг повноважень повіреного. У зв'язку з цим, довіреність легалізує його як представника довірителя перед третіми особами, відтворює його повноваження, визначені умовами договору;

		<ul style="list-style-type: none"> ● забезпечити повіреного засобами, необхідними для виконання доручення, якщо інше не встановлено договором; ● відшкодувати повіреному витрати, пов'язані з виконанням доручення, якщо інше не встановлено договором; ● негайно прийняти від повіреного все одержане ним у зв'язку з виконанням доручення; ● виплатити повіреному плату, якщо вона йому належить; ● якщо повірений діє як підприємець (крім випадків комерційного представництва), довіритель має повідомити його про відмову від договору не пізніше ніж за один місяць, якщо триваліший строк не встановлений договором.
Повірений	<ul style="list-style-type: none"> ● діяти від імені довірителя; ● на плату за виконання свого обов'язку за договором, якщо інше не встановлено договором або законом; ● відступити від змісту доручення, якщо цього вимагають інтереси довірителя і він не міг попередньо запитати довірителя або не одержав у розумний строк відповіді на свій запит. Повіреному, який діє як комерційний представник, довірителем може бути надано право відступати в його інтересах від змісту доручення без попереднього запиту про це; ● передати виконання доручення іншій особі (заміснику), якщо це передбачено договором або якщо повірений був вимушений до цього обставинами, з метою охорони інтересів довірителя; ● відмовитися від договору в будь-який час. 	<ul style="list-style-type: none"> ● вчинити від імені та за рахунок довірителя певні юридичні дії; ● вчиняти дії відповідно до змісту даного йому доручення; ● повідомити довірителя про допущені відступи від змісту доручення, як тільки це стане можливим. Комерційний представник повинен у розумний строк повідомити довірителя про допущені відступи від його доручення, якщо інше не встановлено договором; ● виконати дане йому доручення особисто, крім визначених випадків. Крім того, повірений, який передав виконання доручення заміснику, повинен негайно повідомити про це довірителя; ● відповісти за вибір замісника, якщо договором не передбачена можливість вчинення дій замісником повіреного або така можливість передбачена, але замісник у договорі не вказаний; ● повідомляти довірителеві на його вимогу всі відомості про хід виконання його доручення ; ● після виконання доручення або в разі припинення договору до його виконання негайно повернути довірителеві довіреність, строк якої не закінчився, і надати звіт про виконання доручення та виправдані документи, якщо це вимагається за умовами договору та характером доручення; ● негайно передати довірителеві все одержане у зв'язку з виконанням доручення; ● повідомити довірителя про відмову від договору не пізніше як за один місяць до його припинення, коли він діє як підприємець, якщо триваліший строк не встановлений договором.

Договором може бути встановлено виключне право повіреного на вчинення від імені та за рахунок довірителя всіх або частини юридичних дій, передбачених договором. Для захисту інтересів довірителя обов'язки також покладено на спадкоємців повіреного та ліквідатора юридичної особи-повіреного. Вони повинні повідомити довірителя про припинення договору та вжити заходів, необхідних для охорони майна довірителя, зокрема зберегти його речі, документи та передати їх довірителеві (стаття 1010 [ЦК України](#)).

Підстави припинення договору

Договір припиняється на загальних підставах припинення договору (наприклад, виконанням, проведеним належним чином), а також у разі:

- відмови довірителя або повіреного від договору;
- визнання довірителя або повіреного недієздатним, обмеження його цивільної дієздатності або визнання безвісно відсутнім;
- смерті довірителя або повіреного;

Припинення договору на таких підставах не звільняє сторони від покладених на них окремих обов'язків. Довіритель або повірений мають право відмовитися від договору в будь-який час. Відмова від права на відмову від договору є нікчемною. Оскільки відмова від договору є правомірною дією, то, за загальним правилом, це не є підставою для відшкодування збитків, завданих припиненням договору. Винятки передбачено тільки для двох випадків:

- у разі припинення договору довірителем чи повіреним, за яким повірений діяв як комерційний представник;
- якщо повірений відмовляється від договору за таких умов, коли довіритель позбавлений можливості інакше забезпечити свої інтереси.

Інколи договір припиняється до того, як доручення було повністю виконане. У таких випадках довіритель повинен відшкодувати повіреному витрати, пов'язані з виконанням доручення, а якщо повіреному належить плата, - також виплатити йому плату пропорційно виконаній ним роботі. Це положення не застосовується до виконання повіреним доручення після того, як він довідався або міг довідатися про припинення договору (стаття 1009 [ЦК України](#)).

Д.з зробити конспект та надіслати на адресу nika.grom@gmail.com